

Створення та правовий статус спеціально уповноваженого органу на ринку небанківських фінансових послуг

Ольга Олегівна Бакалінська*

*Науково-дослідний інститут приватного права
і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України,
Київ, Україна*

**e-mail: bakalinskaya@ukr.net*

Ганна Миколаївна Шовкопляс

*Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
Харків, Україна*

Анотація

Статтю присвячено особливостям державного регулювання на ринку небанківських фінансових послуг. Актуальність теми зумовлено тим, що постає питання про створення нового спеціально уповноваженого державного органу у вигляді Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг. Мета статті полягає в розкритті правового статусу, порядку утворення та у з'ясуванні основних принципів діяльності Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг. Досягнення окресленої мети стало можливим завдяки використанню комплексу методів наукового пізнання, зокрема діалектичного (для всебічності пізнання природи Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг), формально-юридичного (для встановлення змісту правових норм), формально-логічного (для виявлення недоліків у національному праворегулюванні), порівняльно-правового (для вивчення досвіду інших країн та визначення перспектив імплементації їх принципів діяльності в національному правовому полі). Досліджено, що особливий статус Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг полягає в тому, що вона забезпечує стабільність всієї небанківської фінансової системи України, встановлюючи вимоги, яким повинні відповідати такі установи, зокрема щодо: ліквідності, платоспроможності, капіталу, якості активів, рівня ризику операцій, прибутковості. Розглянуто взаємозв'язок Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг з Національним банком України, їх співпрацю на ринку, яка полягає в розробленні нормативно-правових актів та їх затвердженні. Визначено необхідність делегування Національним банком України Національній комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг своїх повноважень щодо: реєстрації учасників ринку, здійснення ліцензування небанківських фінансових установ, визначення порядку видачі

та анулювання ліцензії, затвердження умов провадження діяльності таких установ. З огляду на це запропоновано нову модель державного регулювання на ринку небанківських фінансових послуг у вигляді концентрації всіх контролюючих функцій на ринку в єдиного оперативного незалежного регулятора – Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг, яка тісно співпрацює з Національним банком України та Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Наголошено, що регулювання з боку Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг повинно доповнюватися і системою саморегулювних учасників на ринку, які є додатковим інструментом до державного регулювання. На підставі проведеного дослідження сформульовано висновки та надано рекомендації щодо створення та закріплення на законодавчому рівні нового державного органу на ринку фінансових послуг у вигляді Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг.

Ключові слова: ринок небанківських фінансових послуг; державне регулювання; контроль; саморегулювні учасники; Національний банк України.

Creation and Legal Status of a Specially Authorized Body of Non-Banking Financial Services

Olga O. Bakalinska*

*Academician F. H. Burchak Scientific Research Institute
of Private Law and Entrepreneurship of NALS of Ukraine,
Kyiv, Ukraine*

**e-mail: bakalinskaya@ukr.net*

Hanna M. Shovkoplias

*Yaroslav Mudryi National Law University,
Kharkiv, Ukraine*

Abstract

The article is devoted to the peculiarities of state regulation in the market of non-banking financial services. At the same time, attention was paid to the creation of a specially authorized state body in the form of the National Commission for Control of the Market of Non-Banking Financial Services. The purpose of the article is to reveal the legal status, the order of formation, and clarify the main principles of the National Commission's activity. Achieving the outlined goal became possible thanks to the use of a complex of methods of scientific knowledge, in particular, the dialectical method (for comprehensive knowledge of the nature of the National Commission for Control over the Market of Non-Banking Financial Services), the formal-legal method (for establishing the content of legal norms), the formal-logical method (for identification of shortcomings in national legal regulation), comparative legal method (for studying the experience of other countries and determining the prospects for implementing their principles of activity in the national legal field). It has been studied that the special status of the commission is that it ensures the stability

of the entire non-banking financial system of Ukraine, establishing the requirements that such institutions must meet, namely requirements for: liquidity, solvency, capital, asset quality, risk level of operations, profitability. The work examines the relationship between the commission and the National Bank of Ukraine, their cooperation in the market, which consists in the development of regulatory and legal acts and their approval. The need for the National Bank of Ukraine to delegate its powers to the National Commission for Control of Non-Banking Financial Services in relation to: registration of market participants, licensing of non-bank financial institutions, determining the procedure for issuing and canceling a license, approving the terms of operation of such institutions. In view of this, a new model of state regulation on the market of non-banking financial services was proposed in the form of concentration of all control functions on the market in a single operationally independent regulator - the National Commission for Control of Non-Banking Financial Services, which is in close cooperation with the National Bank of Ukraine and by the National Securities and Stock Market Commission. Also, the article emphasizes that regulation by the National Commission for Control of the Market of Non-Banking Financial Services should be complemented by a system of self-regulating participants in the market, which are an additional tool to state regulation.

Keywords: non-bank financial services market; state regulation; control; self-regulating participants; the National Bank of Ukraine.

Вступ

Нині Україна перебуває на шляху інтеграції до світового економічного простору. З огляду на це органи державної влади у сфері ринків фінансових послуг роблять суттєві кроки щодо вдосконалення законодавства та адаптації його до норм законодавства Європейського Союзу (далі – ЄС). Однак прогалини щодо розподілу повноважень між органами регулювання, слабкий механізм захисту прав інвесторів і недосконале зниження системного ризику на ринках фінансових послуг ставлять під сумнів співробітництво державних органів із такими міжнародними європейськими організаціями, як Базельський комітет з банківського нагляду [1], Міжнародна асоціація страхових наглядачів [2] та IOSCO [3].

Потрібно вказати на той факт, що до 1 липня 2020 р. в Україні було три регулятори на ринку фінансових послуг: Національний банк України (далі – НБУ), Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг (далі – Нацкомфінпослуг) та Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (далі – НКЦПФР). Проте Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг» [4], що має назву «Спліт» (у перекладі з англійської означає «розщеплюватися, розколюватися»), ліквідував Нацкомфінпослуг, повноваження розподілив між НБУ та НКЦПФР. Унаслідок цього до НБУ перейшло регулювання лізингових,

страхових компаній, кредитних спілок, фінансових компаній, ломбардів, що врегульовано нормами Закону «Про фінансові послуги та фінансові компанії» від 14 грудня 2021 р. [5]. А до НКЦПФР, у свою чергу, – регулювання управителів, що здійснюють управління майном для фінансування об'єктів будівництва та/або здійснення операцій з нерухомістю, адміністраторів пенсійних фондів, недержавних пенсійних фондів і це урегульовано нормами Закону «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 р. [6]. Унаслідок таких змін до державного регулювання небанківських фінансових установ було впроваджено систему європейських норм законодавства. На переконання деяких експертів, це дасть змогу посилити ліквідність і платоспроможність небанківських фінансових установ, покращити захист прав споживачів фінансових послуг. Однак ми не поділяємо такої думки. НБУ як єдиний мегарегулятор на ринках фінансових послуг не вирішує всіх проблем щодо державного регулювання на ринку фінансових послуг. На нашу думку, було б доречним виокремлення компетенції у більш технічно підготовленого і пристосованого до виконання функцій пруденційного нагляду органу, метою якого має стати недопущення появи чи нівелювання системних ризиків та підтримка фінансової стабільності окремих фінансових установ. Було б добре, якби цей орган застосовував різні підходи до здійснення контролю платоспроможних і неплатоспроможних учасників ринків, особливо фінансових установ, що як залучають кошти, так і позичають їх.

Тому, вважаємо, було б доречним створити такий державний регулятор, як Національна комісія з контролю на ринку небанківських фінансових послуг (далі – Національна комісія), що буде державним органом із спеціальним статусом, підпорядкованим Президенту України, підзвітним Верховній Раді України, і здійснюватиме контроль за діяльністю: страхових компаній, лізингових компаній, факторингових компаній, фінансових компаній, кредитних спілок та ломбардів.

Національна комісія як колегіальний орган має утворюватися, на нашу думку, у складі голови комісії та трьох членів. Голова та члени комісії повинні призначатися на посаду Президентом України за поданням Голови НБУ та звільнятися з посад Президентом України шляхом видання відповідного указу. Строк повноважень голови та членів комісії становитиме 6 років. Одна й та сама особа не може бути головою та членом Національної комісії більше двох строків поспіль. Кожному із заступників голова надає певне коло обов'язків.

Як ми вважаємо, Національна комісія має можливість утворювати територіальні відділення, що становить систему органів комісії, яку очолює

голова. Такі відділення створюються для виконання завдань, покладених на Національну комісію в областях, повноваження яких визначаються комісією у межах її компетенції. Повноваження територіальних відділень мають бути визначені в Законі України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» [7] та іншими актами законодавства. Повноваження таких територіальних відділень не можуть виходити за межі повноважень Національної комісії. Вони підконтрольні й підзвітні комісії. Територіальні відділення відповідно до покладених на них повноважень будуть здійснювати контроль за дотриманням ліцензійних умов провадження діяльності на ринку небанківських фінансових послуг, а також розглядати звернення і скарги щодо порушення чинного законодавства про небанківські фінансові послуги, здійснювати нагляд у сфері запобігання та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, за діяльністю відповідних суб'єктів первинного фінансового моніторингу шляхом проведення перевірок.

Національна комісія, на нашу думку, повинна мати особливий статус, адже її діяльність спрямована на забезпечення стабільності всієї небанківської фінансової системи України. Вона повинна встановлювати вимоги, яким мають відповідати небанківські фінансові установи (щодо ліквідності, платоспроможності, капіталу, якості активів і рівня ризику операцій, прибутковості). Водночас Національна комісія досягає своїх цілей за допомогою двох ключових інструментів: по-перше, регулювання, адже цим органом видаються відповідні дозволи, встановлюються стандарти, нормативи, яких мають дотримуватися небанківські фінансові установи; по-друге, засобів нагляду, Національна комісія оцінює не лише ризики, що виникають при веденні господарської діяльності небанківськими фінансовими установами, а й ризики, що можуть виникнути в майбутньому, які несуть фінансові установи. Також вона оцінює безпеку і надійність небанківських фінансових установ, визначає, як захищені інтереси споживачів таких послуг, чи виконують небанківські фінансові установи вимоги, встановлені законодавством, фокусується на тих питаннях і тих небанківських фінансових установах, які становлять найбільший ризик для стабільності фінансової системи.

Метою цього дослідження є з'ясування правового статусу Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг. Досягнення мети дослідження передбачає вирішення таких завдань: 1) дослідження принципів IOSCO, якими керуються більшість державних регуляторів на ринку фінансових послуг в країнах ЄС; 2) адаптація таких принципів у діяльності Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг.

Огляд літератури

Ринок фінансових послуг є координуючим вектором усієї фінансової системи, за допомогою якого здійснюється рух фінансових ресурсів, і є механізмом підвищення конкурентоспроможності економіки країни [8, с. 337]. Запорукою ефективної діяльності ринку фінансових послуг є чітко розроблені засади правового регулювання відносин державними регуляторами [9, с. 240].

Як зазначає В. В. Ящук, ринок фінансових послуг як вагома складова системи економічного розвитку держави є дієвим механізмом перерозподілу фінансових ресурсів між суб'єктами підприємницької діяльності, державою, населенням, міжнародними фінансовими інститутами, що суттєво впливає на ефективність, стабільність і стійкість фінансової системи України. Розвинений ринок фінансових послуг, що становить систему відповідних фінансово-економічних відносин, пов'язаний із випуском, обігом, купівлею, продажем фінансових активів і може бути вагомим джерелом залучення інвестиційних ресурсів [10, с. 20].

Особливої актуальності набуває дослідження системи органів державного регулювання ринків фінансових України, обсягу їх господарської компетенції та способів взаємодії, з'ясування їх специфіки правового статусу, завдяки чому можливо виявити найбільш слабкі місця системи державного регулювання вітчизняного ринку фінансових послуг й запропонувати шляхи їх усунення [11, с. 131].

На думку А. І. Бондаренко, державне регулювання ринку фінансових послуг має певні особливості. Це стосується перш за все суб'єктів, які діють на цьому ринку, що переважно відрізняє їх від виробників інших послуг, адже вони в основному оперують не власними ресурсами, а грошима, залученими в довірче управління. Тому управління ризиками на цьому ринку має значення не лише для виробників фінансових послуг, а й для макроекономіки, оскільки криза може спричинити банкрутство як самого фінансового інституту, так і розпад усього ланцюга економічних зв'язків і відносин [12, с. 40–41].

Складовим елементом ринку фінансових послуг є ринок небанківських фінансових послуг. На думку В. П. Левченка, ефективність державної політики у цілому суттєво залежить від змісту й дієвості основних заходів із розбудови небанківського сегмента фінансового ринку й забезпечення системи його державного регулювання й нагляду [13, с. 90].

У свою чергу, Р. Й. Бачо виокремлює такі групи проблем, пов'язаних із функціонуванням державного регулювання ринків фінансових послуг:

1) недостатній рівень інституційної та фінансової спроможності регулятора; 2) низький рівень співпраці з міжнародними асоціаціями й іноземними регуляторами (сплата вступних і членських внесків до міжнародних асоціацій, участь у галузевих заходах міжнародної співпраці) [14, с. 63–64].

Матеріали та методи

Підготовка методологічної бази наукової статті стала можливою завдяки використанню комплексу методів наукового пізнання, зокрема: діалектичного (для всебічності пізнання природи Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг), формально-юридичного (для встановлення змісту правових норм), формально-логічного (для виявлення недоліків у національному праворегулюванні), порівняльно-правового (для вивчення досвіду інших країн та визначення перспектив імплементації їх принципів діяльності в національному правовому полі).

Результати та обговорення

Національна комісія при здійсненні державного регулювання на ринку небанківських фінансових послуг повинна керуватися окремими принципами. Передусім наголосимо, що, спираючись на принципи, встановлюються деякі вимоги до рівня незалежності регуляторного органу у сфері ринку небанківських фінансових послуг.

Принципи IOSCO

Національне законодавство у більшості провідних країн світу керується принципами IOSCO і враховує рекомендації, зважаючи на особливості національного економічного розвитку [15, с. 144].

Розглянемо ці Принципи, які детальніше тлумачаться в Публікації IOSCO 2017 Methodology for Assessing Implementation of the IOSCO Objectives and Principles of Securities Regulation [16]. Принципи, які безпосередньо стосуються регулятора ринку цінних паперів, – це Принципи 1–8 Блоку А Принципів IOSCO у редакції 2017 р. та деякі ін.

Принцип 1. Чіткі й об'єктивно закріплені обов'язки регулятора. Ключовими положеннями цього принципу є такі: а) обов'язки регулятора мають бути чіткими і об'єктивно викладеними; б) законодавство має бути розроблено без будь-яких прогалин і дублювань повноважень регуляторів; в) між регуляторами має відбуватися ефективна взаємодія через налагоджені канали зв'язку.

Принцип 2. Оперативна незалежність і підзвітність при виконанні своїх повноважень. Регулятор має бути оперативно незалежний від політичних

або комерційних втручань. *Незалежність* означає, що: а) регулятор діє незалежно від будь-яких інтересів, і б) здатний вживати заходів регулювання і примусові дії без зовнішнього втручання. *Доступність* передбачає, що регулюючий орган зазнає належного контролю і огляду, у тому числі: а) періодична публічна звітність регулюючого органу про його ефективність; б) прозорість у процесі й поведінці регулюючого органу.

Принцип 3. Достатній обсяг повноважень, ресурсів регулятора, а також правоздатність для реалізації своїх функцій і виконання повноважень. Ключові положення: а) повноваження щодо здійснення ліцензування, нагляду, проведення перевірок, розслідувань і забезпечення виконання стандартів; б) наявність достатніх фінансових ресурсів для реалізації своїх повноважень і виконання зобов'язань; в) забезпечення отримання співробітниками безперервного навчання; г) наявність стратегії і практики управління для адекватного виконання своїх повноважень; д) підвищення фінансової грамотності інвесторів та інших учасників ринку.

Принцип 4. Використання чітких і послідовних процедур у ході регулювання. Ключові положення: а) реалізуючи свої повноваження і виконуючи функції, регулятор повинен використовувати послідовно застосовні, зрозумілі, відкриті для публіки, справедливі процедури; б) наявність публічного обговорення, розкриття своєї діяльності з найважливіших сфер під час формування своєї політики.

Принцип 5. Дотримання співробітниками регулятора високих професійних стандартів, зокрема дотримання вимог конфіденційності. Ключові положення: а) співробітники регулятора повинні дотримуватися високих професійних стандартів і чітких стандартів поведінки; б) недотримання стандартів професійної сумлінності має каратися.

Принцип 6. Проведення та участь регулятора в процесах моніторингу, зниженні та управлінні системними ризиками. Ключові положення: а) проведення та участь у крос-секторальних процесах моніторингу, пом'якшенні й управлінні системними ризиками; б) взаємодія з іншими органами контролю з метою підвищення рівня загального розуміння економіки на фондовому ринку; розробка системи і процесів, спрямованих на обмін інформацією і знаннями як найважливішим компонентом ефективної регуляторної реакції на системний ризик; в) наявність кваліфікованого персоналу і адекватних технічних ресурсів для підтримки ефективних механізмів ризику.

Принцип 7. Проведення та участь в оцінюванні параметрів регулювання. Ключові положення: а) оцінювання ймовірних ризиків для захисту інвесторів та справедливості на ринку, ефективної та прозорої діяльності

учасників ринку та їх діяльності; б) проведення оцінки параметрів регулювання з метою сприяння виявленню та оцінці зазначених ризиків; в) оцінювання має бути спрямоване на встановлення того, чи є повноваження регулятора, його операційна структура і нормативні вимоги достатніми для покриття ризиків, що виникають; г) процес оцінки має давати змогу своєчасно вносити зміни в наявні параметри регулювання при виявленні ризиків.

Принцип 8. Забезпечення недопущення конфліктів інтересів і нерівного ставлення на ринку, а також їх усунення та розкриття. Ключові положення: а) регулятор має визначити і оцінити потенційні й наявні конфлікти інтересів регулюючих суб'єктів; б) вживати заходів, спрямованих на недопущення, усунення, розкриття конфліктів інтересів і нерівного ставлення регулюючих суб'єктів.

Принцип 10. Володіння повноваженнями щодо перевірок, розслідувань і нагляду. Ключові положення: а) наявність повноважень щодо витребування інформації в результаті проведення перевірок діяльності піднаглядних осіб щодо дотримання необхідних стандартів; б) можливість вимагати необхідного обсягу інформації для проведення перевірки дотримання відповідних стандартів, у тому числі бухгалтерських документів, записів, документів, листування і заяв; в) наявність повноважень на проведення нагляду або контролю торговельної діяльності на фондових біржах, яким він видав дозвіл на діяльність, а також на регульованих торговельних майданчиках.

Принцип 11. Володіння повноваженнями щодо забезпечення дотримання законодавства. Ключові положення: а) володіння повноваженнями щодо здійснення перевірок і забезпечення дотримання законодавства піднаглядними особами, включаючи повноваження щодо звернення з позовами до суду, зокрема застосовувати санкції, порушувати кримінальні справи і передавати справи до відповідних органів розслідування; б) наявність повноважень, які дають можливість отримати за запитом інформацію, дані, документи бухгалтерського обліку, облікову документацію для отримання показань від юридичних осіб і фізичних осіб (незалежно від того, чи є вони піднаглядними регулятору) або які залучені у діяльність, що становить інтерес, або можуть володіти інформацією, що має значення для регулятора чи розслідування; в) реалізація повноважень щодо забезпечення додержання законодавства піднаглядними особами не повинна призводити до порушення прав приватних осіб на звернення з позовом; г) взаємодія з іншими органами, залученими в процес забезпечення дотримання законодавства і вжиття заходів впливу.

Вважаємо, зазначеними принципами IOSCO може користуватися і Національна комісія під час здійснення державного контролю на ринку небанківських фінансових послуг.

Взаємодія Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг з державними регуляторами на ринку фінансових послуг України

Потрібно зазначити, що регулювання Національна комісія здійснюватиме у співпраці з НБУ як державним органом, який забезпечує стабільність всієї фінансової системи України. Тому, на нашу думку, було б доречно, якби НБУ здійснював державне регулювання на ринку небанківських фінансових послуг, а Національна комісія виконувала б контролюючу функцію. Звернемо увагу на те, що НБУ разом із Національною комісією повинні розробляти нормативно-правові акти, які встановлюватимуть обов'язкові критерії і нормативи достатності капіталу, платоспроможності, ліквідності, прибутковості, якості активів і ризиковості операцій, а також ліцензійні умови провадження діяльності із надання небанківських фінансових послуг і затвердження таких нормативно-правових актів Національною комісією шляхом проведення відповідних спільних засідань. Також НБУ необхідно передати Національній комісії напрям реєстраційної та ліцензійної діяльності, а саме: реєстрація учасників ринку; здійснення ліцензування небанківських фінансових установ, визначення порядку видачі та анулювання ліцензії, затвердження умов провадження діяльності небанківських фінансових установ.

Повноваження Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг

З огляду на наведене вище зазначимо, що Національна комісія встановлюватиме критерії віднесення небанківських фінансових установ до найризиковіших, за якими здійснюється пруденційний нагляд. Отримавши інформацію від небанківських фінансових установ про фінансовий стан, контролюючий орган за власною методикою зможе оцінити ризики і приймати рішення щодо визнання небанківської фінансової установи неплатоспроможною. У разі порушення законодавства, що регулює діяльність на ринку небанківських фінансових послуг, Національна комісія має право вживати заходів впливу адекватно вчиненому правопорушенню на засадах справедливості. Також вона має право приймати рішення про застосування такої адміністративно-господарської санкції, як відкликання ліцензії та ліквідація небанківської фінансової установи, про що повідомляє НБУ.

Висновки

Наведене вище дає змогу зробити такі висновки.

Потрібна нова, удосконалена модель державного регулювання на ринку небанківських фінансових послуг, а саме: концентрація всіх контролюючих функцій на ринку небанківських фінансових послуг в єдиного оперативного незалежного регулятора – Національної комісії з контролю на ринку небанківських фінансових послуг, яка тісно співпрацює з НБУ та НКЦПФР. Доречною є імплементація міжнародних принципів IOSCO в нашій країні і використання їх при здійсненні своєї діяльності Національною комісією з контролю на ринку небанківських фінансових послуг.

Діяльність Національної комісії також має доповнюватися розвиненою системою саморегулювання учасників небанківських фінансових послуг, які виступають додатковим інструментом до державного контролю. При цьому криза фінансової системи нині вказує на те, як регулювання ринку фінансових послуг має бути збалансоване з розвитком механізмів саморегулювання. Примітно, що в умовах розвитку системи державного регулювання ринку небанківських фінансових послуг і ринку цінних паперів підвищується роль саморегулювання.

Список використаних джерел

- [1] Офіційний сайт Базельського комітету з банківського нагляду. URL: <https://www.bis.org/bcbs/index.htm> (дата звернення: 11.10.2023).
- [2] Офіційний сайт Міжнародної асоціації страхових наглядачів. URL: <https://www.iaisweb.org> (дата звернення: 11.10.2023).
- [3] Офіційний сайт Міжнародної організації комісій з цінних паперів. URL: <https://www.iosco.org> (дата звернення: 11.10.2023).
- [4] Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг : проект Закону України від 29.08.2019 р. № 1069. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/J100058A> (дата звернення: 11.10.2023).
- [5] Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 р. № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text> (дата звернення: 11.10.2023).
- [6] Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 11.10.2023).
- [7] Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг : Закон України від 12.07.2001 р. № 2664-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text> (дата звернення: 11.10.2023).
- [8] Yazliuk B., Guley A., Brukhanskyi R., Shovkoplias H., Shvydka T. Basic principles of financial markets regulation and legal aspects of the legislative requirements. *Investment Management and Financial Innovations*. 2018. Vol. 15, issue 1. P. 337–349. [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15\(1\).2018.28](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15(1).2018.28).

- [9] Shovkoplias H., Dmytryk O., Mazur T. Protecting the rights and interests of consumers of non-banking financial services: is an alternative court possible? *Access to Justice in Eastern Europe*. 2022. № 3(15). P. 239–248. <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.2-p000328>.
- [10] Ящук В. В. Становлення та розвиток ринків фінансових послуг в Україні : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.08 / Київ. нац. торг.-економ. ун-т. Київ, 2012. 222 с.
- [11] Масляєва К. В. Господарсько-правове забезпечення функціонування ринку фінансових послуг в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2008. 208 с.
- [12] Бондаренко Є. П. Механізм регулювання ринку фінансових послуг України : дис. ... канд. економ. наук : 08.00.08 / Держ. вищ. навч. закл. «Укр. акад. банків. справи Нац. банку України». Суми, 2011. 236 с.
- [13] Левченко В. П. Розвиток ринку небанківських фінансових послуг : монографія. Київ : Центр учб. літ., 2013. 368 с.
- [14] Бачо Р. Й. Ринки небанківських фінансових послуг: регулювання розвитку (інституційні та аналітичні аспекти) : монографія. Ужгород : Вид-во ТОВ «РІК-У», 2016. 448 с.
- [15] Полохович В. І. Державне регулювання фондового ринку України: господарсько-правовий механізм : монографія. Київ : НДІ приват. права і підприємництва НАПрН України, 2012. 337 с.
- [16] Methodology for Assessing Implementation of the IOSCO Objectives and Principles of Securities Regulation. *International Organization of Securities Commissions*. URL: <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD562.pdf> (last accessed: 11.10.2023).

References

- [1] Official site Basel Committee on Banking Supervision. Retrieved from <https://www.bis.org/bcbs/index.htm>.
- [2] Official site International Association of Insurance Supervisors. Retrieved from <https://www.iaisweb.org>.
- [3] Official site International Organization of Securities Commissions. Retrieved from <https://www.iosco.org>.
- [4] Draft Law of Ukraine No. 1069 "On Amending Some Laws That Improve State Regulation of Financial Services Markets". (August 29, 2019). Retrieved from <https://ips.ligazakon.net/document/JI00058A>.
- [5] Law of Ukraine No. 1953-IX "On Financial Services and Finance Companies". (December 14, 2021). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>.
- [6] Law of Ukraine No. 3480-IV "On Capital Markets and Organized Commodity Markets". (February 23, 2006). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>.
- [7] Law of Ukraine No. 2664-III "On Financial Services and State Regulation of Financial Services Markets". (July 7, 2001). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14#Text>.
- [8] Yazliuk, B., Guley, A., Brukhanskyi, R., Shovkoplias, H., & Shvydka, T. (2018). Basic principles of financial markets regulation and legal aspects of the legislative requirements. *Investment Management and Financial Innovations*, 15(1), 337-349. [http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15\(1\).2018.28](http://dx.doi.org/10.21511/imfi.15(1).2018.28).

- [9] Shovkopliias, H., Dmytryk, O., & Mazur, T. (2022). Protecting the rights and interests of consumers of non-banking financial services: is an alternative court possible? *Access to Justice in Eastern Europe*, 3(15), 239-248. <https://doi.org/10.33327/AJEE-18-5.2-n000328>.
- [10] Yashchuk, V.V. (2012). *Formation and development of financial services markets in Ukraine*. Ph.D. Thesis. Kyiv: Kyiv National Trade and Economy University.
- [11] Maslyayeva, K.V. (2008). *Economic and legal support for the functioning of the financial services market in Ukraine*. Ph.D. Thesis. Kharkiv: Kharkiv National University of Internal Affairs.
- [12] Bondarenko, Ye.P. (2011). Mechanism of financial market regulation in Ukraine. Ph.D. Thesis. Sumy: Govt. higher education closing "Ukr. Acad. Banks Affairs of the National Bank of Ukraine".
- [13] Levchenko, V.P. (2013). *Development of the non-bank financial services market*. Kyiv: Center for Education. lit.
- [14] Bacho, R.Y. (2016). *Markets of non-banking financial services: regulation of development (institutional and analytical aspects)*. Uzhgorod: "RIK-U" Publishing House.
- [15] Polyukhovych, V.I. (2012). *State regulation of the stock market of Ukraine: economic and legal mechanism*. Kyiv: Scientific Research Private of Law and Entrepreneurship of the National Academy of Sciences of Ukraine.
- [16] Methodology for Assessing Implementation of the IOSCO Objectives and Principles of Securities Regulation. *International Organization of Securities Commissions*. Retrieved from <https://www.iosco.org/library/pubdocs/pdf/IOSCOPD562.pdf>.

Ольга Олегівна Бакалінська

докторка юридичних наук, професорка,
провідний науковий співробітник

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України

01042, вул. Раєвського, 23а, Київ, Україна

e-mail: bakalinskaya@ukr.net

ORCID 0000-0002-1092-0914

Ганна Миколаївна Шовкопляс

кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри господарського права

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

61024, вул. Григорія Сковороди, 77, Харків, Україна

e-mail: anyashovkoplyas1@gmail.com

ORCID 0000-0003-0313-8606

Olga O. Bakalinska

Doctor of Law, Professor,
Leading Researcher

Academician F. H. Burchak Scientific Research Institute of Private Law
and Entrepreneurship of NALS of Ukraine

01042, 23A Raievskiy Str., Kyiv, Ukraine

e-mail: bakalinskaya@ukr.net

ORCID 0000-0002-1092-0914

Hanna M. Shovkoplias

Ph.D. in Law, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Business Law
Yaroslav Mudryii National Law University
61024, 77 Hryhoriia Skovorody Str., Kharkiv, Ukraine
e-mail: anyashovkoplyas1@gmail.com
ORCID 0000-0003-0313-8606

Рекомендоване цитування: Бакалінська О. О., Шовкопляс Г. М. Створення та правовий статус спеціально уповноваженого органу на ринку небанківських фінансових послуг. *Проблеми законності*. 2024. Вип. 164. С. 106–119. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.164.301104>.

Suggested Citation: Bakalinska, O.O., & Shovkoplias, H.M. (2024). Creation and Legal Status of a Specially Authorized Body of Non-Banking Financial Services. *Problems of Legality*, 164, 106-119. <https://doi.org/10.21564/2414-990X.164.301104>.

Статтю подано / Submitted: 18.02.2024
Доопрацьовано / Revised: 10.03.2024
Схвалено до друку / Accepted: 28.03.2024
Опубліковано / Published: 29.03.2024